

Kulttuuripalvelut

Tilannekuva

Porin kaupungin ylläpitämät kulttuuripalvelut koostuvat kolmesta toimintakokonaisuudesta, kirjastopalveluista, museopalveluista sekä taide- ja musiikkipalveluista.

Kirjastopalvelut on lakisääteistä toimintaa. Porissa kirjastopalveluita on saatavilla pääkirjaston lisäksi 10 lähikirjastossa sekä jalkautuvissa kirjastopalveluissa (kirjastoauto, kotipalvelu ja siirtokokoelmat). Saavutettavuutta ja käyttöä lisäävien ratkaisujen kuten verkkopalvelujen ja omatoimijärjestelmien (Reposaari, Lavia, Noormarkku, Vähärauma, Pohjois-Pori) lisäämiseen ja kehittämiseen on panostettu viime vuosien aikana merkittävästi.

Kirjaston ydintehtävänä on edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta käyttäjäkoulutuksen, digiopastuksen, tapahtumatuotannon ja lukemisen edistämisen keinoin.

Museopalveluissa taidemuseotoiminnan tehtäväkenttää edustava Porin taidemuseo on nykytaiteen museo, joka esittelee kotimaisen ja kansainvälisen taiteen uusia virtauksia ja jonka kokoelmat ja arkistot painottuvat modernismiin ja uudempaan taiteeseen. Porin taidemuseo avattiin yleisölle peruskorjauksen valmistuttua usean vuoden kiinniolon jälkeen tammikuussa 2025. Peruskorjauksen yhteydessä taidemuseon toimintaan tehtiin jonkin verran muutoksia, joista yleisölle näkyvin on erillisen vaihtuvien näyttelyiden tilan, Porin gallerian, siirtäminen omasta rakennuksestaan osaksi uusittua taidemuseon kiinteistöä. Porin taidemuseo hoitaa opetus- ja kulttuuriministeriön määrittämänä alueellista taidemuseotehtävää Satakunnassa. Museon tehtävänä on toimia taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön asiantuntijana sekä kehittää ja edistää toimialansa yhteistyötä sekä taiteen ja visuaalisen kulttuuriperinnön tallentamista ja digitaalista saatavuutta. Taidemuseon vastuulla on myös Porin kaupungin taidekokoelman ylläpitäminen sekä julkisen taiteen asiantuntijana toimiminen.

Kulttuuri- ja luonnonperinnön tehtäväkenttää edustava Satakunnan Museo muodostuu neljästä museokohteesta. Satakunnan Museo on kulttuurihistoriallinen museo, jonka näyttelyt esittelevät Porin ja Satakunnan historiaa. Luontotalo Arkki on Satakunnan luontoa esittelevä museo, jossa erityisesti Selkämeren ja Kokemäenjoen luonnonympäristöt ovat esillä. Rosenlew-museo on teollisuusmuseo, joka esittelee tarinoita työstä, muuttuvasta ympäristöstä, yrittäjyydestä ja teknologian kehityksestä. Rakennuskulttuuritalo Toivo on Satakunnan Museon korjausrakentamiskeskus, joka neuvoo vanhojen rakennusten kunnostuksessa, Korsmanin talo samassa pihapiirissä on vuoden 1951 asuun kunnostettu porilaiskoti yleisö- ja opetuskäyttöön. Satakunnan Museon toiminnan tarkoituksena on Porin ja Satakunnan kulttuuriperinnön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristöjen kartoittaminen, tutkiminen ja esitleminen elämyksiä ja tietoa jakamalla, hallittu irtaimen kulttuuriperinnön ja luonnonnäytteiden kerääminen, tallentaminen ja hoitaminen sekä kulttuuriympäristön suojelu ja hoito. Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemänä alueellisena vastuumuseona Satakunnan Museo huolehtii siitä, että satakuntalainen kulttuuriperintö säilyy tuleville sukupolville. Alueellisena vastuumuseotehtävänä on kulttuuriympäristöjen suojelu ja hoito sekä museotoiminnan edistäminen ja ohjaus koko maakunnan alueella. Lisäksi tehtäviin kuuluu kulttuuriympäristön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä vastaaminen Satakunnan maakunnassa.

Taide- ja musiikkipalveluissa musiikki- ja orkesteritoimintaa edustaa **Pori Sinfonietta**, jonka toiminnan perustana on oma konserttitoiminta. Kaupunginorkesterin kotisalina toimii Promenadikeskuksen Sali. Konsertteja tarjotaan live-konsertteina konserttisalissa, verkossa striimattuina sekä jalkautumisesiintymisinä mm. hoitolaitoksissa ja kauppakeskuksissa. Pori Sinfoniettan ohjelmistoon kuuluvat sinfonia-, kamari- ja kirkkokonsertit sekä viihde- ja lastenkonsertit. Myös erilaiset yhteistyöproduktiot, tilausesiintymiset ja musiikkikasvatus kuuluvat toimintaan. Pori Sinfonietta toimii monipuolisesti kotikaupungissaan ja tekee vierailukonsertteja ympäröivälle alueelle sekä eri puolille Suomea. Kaupunginorkesterin yleisötyön muotoja ovat mm. avoimet kenraaliharjoitukset, säännöllinen yhteistyö koulujen kanssa, koululaiskonsertit tai kouluvierailut, jalkautumiskonsertit sekä kausien alussa järjestettävät maksuttomat koko perheen tapahtumat yhteistyökumppaneiden (mm. Palmgren-konservatorio) kanssa. Vuoden 2022 alussa voimaan astuneen lain

esittävien taiteiden edistämisestä (1082/2020) myötä Pori Sinfonietalle myönnettiin korotettua valtionosuutta alueelliseen orkesteritoimintaan. Tämä vahvistaa entisestään Pori Sinfonietan roolia koko Satakunnan alueen ainoana ammattisinfoniaorkesterina. Toukokuussa 2024 solmittu tallennesopimus puolestaan mahdollistaa orkesterin esiintymisten ja musiikin hyödyntämisen yhä laajemmin erityylisten digitaalisten palveluiden avulla.

Taide- ja musiikkipalveluissa lasten ja nuorten taide- ja kulttuuritoimintaa edustaa **Lastenkulttuurikeskus Kruunupää**. Kruunupää tukee lasten ja nuorten kulttuurisia oikeuksia, tuottaa ja välittää kulttuuripääomaa sekä parantaa monipuolisten ja laadukkaiden kulttuuripalveluiden saavutettavuutta. Sen toiminta rakentuu lasten ja nuorten ääntä ja tarpeita kuunnellen. Lastenkulttuurikeskus tarjoaa työpajoja ja tapahtumia lapsille, nuorille ja perheille sekä tuottaa työpajoja yhteistyössä päiväkodeille ja kouluille. Lastenkulttuurikeskus järjestää koulutusta, seminaareja ja näyttelyitä. Vauvojen värikylpy on kansainvälistäkin tunnustusta saanut vauvaperheille suunnattu kuvataiteellinen työpaja. Viime vuosina on kehitetty myös Kultane-toimintamallia, kulttuuri- ja taidepainotteista neuvolaa yhdessä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa. Lastenkulttuurikeskus vastaa myös senioreiden kulttuuritoiminnan ja vuosikymmeniä jatkuneen Kinokellari-elokuvatoiminnan toteuttamisesta.

Kulttuuriyksikkö vastaa em. palvelutuotannon lisäksi myös Promenadisalin ja Kirjurinluodon kesäteatterin toiminnan koordinoimisesta. Promenadisalissa toteutettiin teknisen toimialan taholta kesän 2025 aikana mittava valaisinuudistus, jossa kaikki salin kymmeniä vuosia vanhat halogeenilamput korvattiin uusilla, kestävämmillä ja energiatehokkaammilla led-valaisimilla. Promenadisalin tekniikkatoimijan kilpailutusprosessi saatiin valmiiksi toukokuussa 2025. Osana tuota kilpailutusta Promenadin esitystekniikan suhteen siirryttiin oman tekniikan ylläpidosta vuokratekniikan hyödyntämiseen. Kilpailutuksen tuloksen perusteella syntyneessä palvelusopimuksessa salin esitystekniikan ylläpito- ja huoltovastuu siirtyi kaupungilta tekniikkatoimittajalle.

Kulttuuripalvelujen järjestämiseen liittyvät riskit:

- kiristynyt taloustilanne ja kohoavat kustannukset – kulttuuripalveluiden tuottaminen nykyisessä laajuudessaan vs. alati kiristyvän kuntatalouden säästövelvoitteet.
- toimitilakysymykset – pääkirjaston rakennus: saadaanko pääkirjaston rakennuksen hankesuunnittelu vietyä toteutukseen suunnitelmien mukaisesti ja kestääkö rakennus nykyisenlaista käyttöä peruskorjauksen käynnistymiseen (2027/2028) saakka?
- toimitilakysymykset – kokoelmakeskus: yli kaksikymmentä vuotta suunnitteilla ollut museoiden yhteinen kokoelmakeskus on jälleen käymistilassa. Taidemuseon peruskorjaus toteutettiin siinä uskossa, että peruskorjauksen valmistuttua olisi käytössä kokoelmavarasto – korjatussa taidemuseossa ei taidevarastotilaa. Museoiden kokoelmat ovat varastoituna ulkopuolisilta vuokratuissa tiloissa (5kpl) eri puolilla kaupunkia. Taidemuseon vuokravarastojen olosuhteet kelvolliset, Satakunnan Museon vuokravarastojen (varsinkin Konepajanrannan) olosuhteet niin heikot, että esineiden kunto kärsii ratkaisevasti.
- henkilöstön saatavuus – valtaosa, karkeasti n. 90 %, kulttuuriyksikön tehtävistä edellyttää vähintään alempaa kk-tutkintoa. Palkkataso on toisien toimialojen vastaaviin tehtäviin nähden selkeästi heikompi. Mitä vaativampi tehtävä kyseessä, sitä vähemmän potentiaalisia hakijoita.
- 3. sektorin kulttuuritoimijoiden toimintaedellytysten turvaaminen – niin valtion kuin kuntienkin kiristyneen taloustilanteen johdosta 3. sektorin toimijoille osoitettavat tuet ja avustukset ovat viime vuosina pienentyneet merkittävästi. Tästä syystä osa alueen 3. sektorin kulttuuritoimijoista on joutunut supistamaan toimintojaan/lopettamaan toimintansa kokonaan. Tämä valitettava kehitys vaikuttaa suoraan alueen kulttuuripalveluiden laatuun, määrään ja saavutettavuuteen

Toiminnalliset tavoitteet

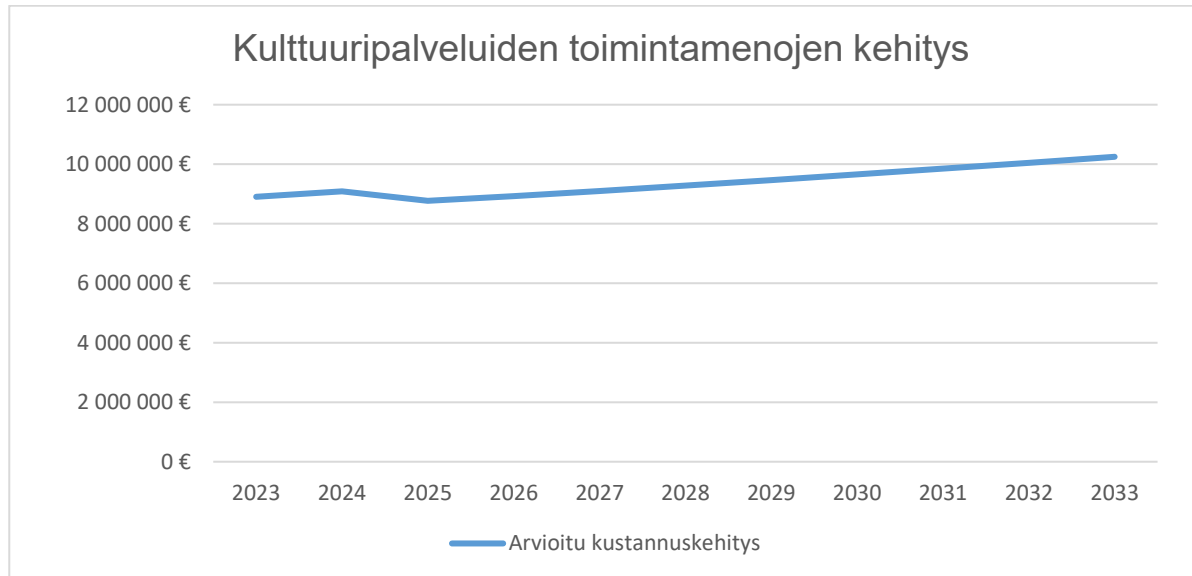
PAINOPISTE	Kasvava Pori		
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen		
TEKO	Kehitämme Poria ympärivuotisena tapahtuma- ja kulttuurikaupunkina		
TOIMENPIDE	Panostamme kaupunkilaisten arkeen vaikuttavaan kokeiluluontoiseen toimintaan		
MITTARI	Kulttuuriyksikön palvelukokonaisuuden omien ja organisaation ulkopuolisten toimijoiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tapahtumien lukumäärä jaoteltuna elinkaarimallin mukaan sekä tapahtumakäyntien määrä	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Tapahtumien määrä yhteensä: 2 353	Tapahtumien määrä yhteensä: 2 470
		Lapsille ja perheille suunnatut: 1 365	Lapsille ja perheille suunnatut: 1 430
		Nuorille, 13-17 v., suunnatut: 233	Nuorille, 13-17 v., suunnatut: 245
		Ikäihmisille, yli 70-v., suunnatut: 344	Ikäihmisille, yli 70-v., suunnatut: 360
		Tapahtumakäyntien lukumäärä, yhteensä: 163 990	Tapahtumakäyntien lukumäärä, yhteensä: 172 200

Tapahtumiksi tässä yhteydessä lasketaan isompien kokonaisuuksien (esim. Taiteiden Yö, Itsenäisyyspäivän vastaanotto, Kirjojen Yö) lisäksi kaikki itse ja yhteistyössä järjestetyt läsnä- ja verkkotapahtumat kuten työpajat, näyttelyopastukset, kirjavinkkaukset, kerhot, luennot ym.

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori		
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään		
TEKO	Viihtyisät ja turvalliset puitteet ulkoilulle, liikkumiselle, kulttuurille ja asumiselle		
TOIMENPIDE	Hyvinvointia ja terveyttä edistävän kulttuuritoiminnan kehittäminen		
MITTARI	Toiminta kaupungin kulttuurilaitoksissa. Fyysiset sekä verkkokäynnit	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Fyysiset vierailut: 731 791	Fyysiset vierailut: 768 400
		Verkkovierailut: 720 090	Verkkovierailut: 756 100

Taloudelliset tavoitteet

1. Taloudellinen tavoite: Kulttuurin käyttökustannukset nousevat enintään Tilastokeskuksen Julkisten palvelujen (kulttuuritoimi) hintaindeksin verran.

Kulttuuriyksikön tuottamat palvelut ovat yhtä laajoja ja kustannuksiltaan samansuuruisia riippumatta siitä, paljonko palveluilla on käyttäjiä. Henkilöstö- ym. kulut ovat kiinteällä tasolla riippumatta yleisölle avoinna olevien toimintojen (esimerkiksi museoiden näyttelyt tai kirjastotilat) aukioloajoista. Tämän johdosta kulttuuriyksikön palveluista ei toimintojen asteittaisella supistamisella tai tehostamisella ole saatavissa säästöjä. Kulttuuriyksikölle on hankala asettaa suoria taloudellisia tavoitteita. Kävijämäärien kasvattamisella on talousvaikutuksia lisääntyvien pääsymaksutulojen myötä (pl. Kirjastot). Pääsymaksutulot ovat varsin marginaalinen osa yksiköiden käyttötaloutta, kuitenkin kaupungin taloudellisen tilanteen johdosta lähes kaikkia maksuja ja taksoja korotettiin vuoden 2025 alusta. Kävijämäärien kehitystä seurataan vuosittain osana talousarviota. Kulttuuripalveluilla on merkittävä tehtävä kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämisessä. Kustannuskehityskaavioissa ei kulttuurin osalta tapahdu juurikaan muutoksia normaalin arvioitun 2 %:n kustannuskehityksen lisäksi.

Hankerahoituksella on merkittävä osansa kulttuuriyksikön toiminnoissa. Kulttuuriyksikön hankkeet ovat keskimääräiseltä kestoaltaan vuodesta kolmeen vuoteen. Hankerahoitusta on kulttuurin yksiköiden käyttötaloudessa vuositasona 1,5-2 miljoonaa euroa ja uutta rahoitusta on myönnetty kulttuurin toimijoille vuosittain 300 000 - 500 000 euroa. Kulttuurin hankerahoituksen määrä on viime vuosina laskenut ja sen arvioidaan jatkossakin laskevan valtion säästötoimenpiteiden vuoksi.